

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXIX, broj 31

1. kolovoza 2019.

cijena 200 Ft

Hodočašće pomurskih Hrvata u Komar

FOTO: BERNADETA BLAŽETIN

14. stranica

Kampovi u Zavičajju

I. – IV. stranica

U Semelju

7. stranica

Druženje u Potonji

12. stranica

Komentar

O podrijetlu, domovini i samosvojnosti

O 163. obljetnici rođenja velikog Nikole Tesle začudila nas je izjava o upitnosti njegova podrijetla, a još više da se u tome kontekstu spominje i hrvatska zajednica u Mađarskoj, te „njezin jak lobi i utjecaj“.

„S tim problemom se, u stvari, suočavamo već desetljećima, pa smo svojedobno, među više uglednih Srba, našu školu nazvali baš po Nikoli Tesli, kako to ne bi učinila hrvatska zajednica u Mađarskoj“, izjavila je ravnateljica Srpskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i đlačkog kolegija “Nikola Tesla” u Budimpešti. Uz to je dodala: “Kao član Nacionalnog vijeća za izdavanje udžbenika na sljedećoj sjednici ću iznijeti svoje stajalište o ovom problemu, ali ne znam koliki će biti odjek, s obzirom na jak lobi i utjecaj hrvatske zajednice u Mađarskoj.”

Ova i ovakva izjava nas potiče na razmišljanje o podrijetlu, domovini i samosvojnosti. Nije nam jasno u ćemu je problem, a još manje zbog ćega se u tom kontekstu spominje hrvatska zajednica u Mađarskoj.

„Tesla, Nikola, amerićki i hrvatski izumitelj srpskoga podrijetla (Smiljan, 10. VII. 1856 – New York, 7. I. 1943)“ – ovako poćinje natuknica o Nikoli Tesli u Hrvatskoj enciklopediji. Meni se ćini sve jasno kao sunce, ali se ćini da nekima smeta sve što je hrvatsko, ili nosi epitet hrvatskoga.

Kako se navodi u njegovu životopisu, dok još nije bio amerićki državljani, prijavu svojih patenata zapoćinjao je: „Neka se zna da sam ja, Nikola Tesla iz Smiljana u Lici, granićnoj pokrajini Austro-Ugarske, izumio...“ Poznato je i to da se do kraja života ponosio svojim srpskim podrijetlom i hrvatskom domovinom.

Ćudimo se izjavi pripadnice manjinske zajednice, jer su ćinjenice da je Tesla Srbin, roćen u Hrvatskoj, a to se nigdje u Hrvatskoj, ni u krugu hrvatske zajednice u Mađarskoj ne poriće. Kao što i mi za sebe govorimo da smo Hrvati u Mađarskoj, po jeziku, kulturi, tradiciji i nacionalnoj samosvijesti hrvatskoga podrijetla, ali naša je rodna gruda, domovina – u kojoj smo roćeni mi i naši predci unazad nekoliko stoljeća – Mađarska. Zašto se ne bismo ponosili time, kao što je to radio i Nikola Tesla sa svojim srpskim podrijetlom i hrvatskom domovinom?

S. B.

Glasnikov tjedan

žavnih samouprava i njihovi suradnici kako bi dogovorili pitanje oko jesenskih narodnosnih izbora. S njima ih je upoznao

Njemaćke državne samouprave, a sastanku je pribivala i predsjednica Državnog izbornog povjerenstva te njezin savjetnik. Oni su obavijestili o izborima, postavljajući kandidata, izbornim pravima i proceduri izbora. Najvaćznija je promjena da će se na istome glasaćkom mjestu, istodobno moći glasovati i za izbor narodnosnih zastupnika (i lista) i za izbore za gradonaćelnike i zastupnike mjesnih samouprava. To zadaje

više posla bilježnicima koji pripremaju izbore, te je obuka u tijeku. Vaćno je da narodnosne liste (za teritorijalnu, državnu samoupravu) glasać treba staviti u omotnicu i zalijepiti je, inaće je glasovanje nevaljano. Ove omotnice neće otvarati ćlanovi izbornog odbora, nego ih treba dostaviti (zatvorene) mjesnom izbornom povjerenstvu. Priprema se i prijedlog o dva popisa biraća, jedan za mjesne samouprave i jedan za narodnosnu samoupravu. Primjereno tomu biraći će dobiti glasaćki listić za glasovanje na mjesnim izborima i listić za glasovanje na narodnosnim izborima koji će biti zelene boje. Upozoreno je da postavljati kandidate i liste moće ona civilna udruga koja tri godine po odredbama ciljeva iz svoga statuta predstavlja odrećenu narodnost. Šesnaest (16)

Neprijemćeno je proćla ćinjenica kako je 18. lipnja zasjedao Savez državnihsamouprava. To je civilna udruga ćije ćlanstvo ćine predsjednici državnihsamouprava. Sastali su se dakle predsjednici dr-

žavnih samouprava i njihovi suradnici kako bi dogovorili pitanje oko jesenskih narodnosnih izbora. S njima ih je upoznao Njemaćke državne samouprave, a sastanku je pribivala i predsjednica Državnog izbornog povjerenstva te njezin savjetnik. Oni su obavijestili o izborima, postavljajući kandidata, izbornim pravima i proceduri izbora. Najvaćznija je promjena da će se na istome glasaćkom mjestu, istodobno moći glasovati i za izbor narodnosnih zastupnika (i lista) i za izbore za gradonaćelnike i zastupnike mjesnih samouprava. To zadaje više posla bilježnicima koji pripremaju izbore, te je obuka u tijeku. Vaćno je da narodnosne liste (za teritorijalnu, državnu samoupravu) glasać treba staviti u omotnicu i zalijepiti je, inaće je glasovanje nevaljano. Ove omotnice neće otvarati ćlanovi izbornog odbora, nego ih treba dostaviti (zatvorene) mjesnom izbornom povjerenstvu. Priprema se i prijedlog o dva popisa biraća, jedan za mjesne samouprave i jedan za narodnosnu samoupravu. Primjereno tomu biraći će dobiti glasaćki listić za glasovanje na mjesnim izborima i listić za glasovanje na narodnosnim izborima koji će biti zelene boje. Upozoreno je da postavljati kandidate i liste moće ona civilna udruga koja tri godine po odredbama ciljeva iz svoga statuta predstavlja odrećenu narodnost. Šesnaest (16)

U naseljima u kojima u biraćkom popisu dane manjine ima manje od 100 upisanih biraća, bira se troćlano zastupnićko tijelo, a u naseljima u kojima u biraćkom popisu dane manjine ima iznad sto upisanih bira-

ća, bira se peteroćlano zastupnićko tijelo. Da bi se mogli pokrenuti izbori za narodnosnu samoupravu u mjestu, potrebno je da u biraćkom popisu dane manjine bude najmanje 25 upisanih biraća. svaki kandidat treba imati podršku civilne udruge koja je udovoljila uvjetima postavljanja kandidata, lista dane manjine na narodnosnim izborima. Pojedinaćni kandidat treba prikupiti pet preporuka upisanih biraća. Upisani biraći mogu davati svoje preporuke u neogranićenom broju kandidata i lista. Birat će se teritorijalne narodnosne samouprave od sedam ćlanova, putem lista(e) u ųupanijama koje su uspjele pokrenuti izbore u najmanje deset mješta. Temeljem državnihsamouprava. Ako sveukupno u biraćkim popisima dane manjine na državnoj razini ima iznad 10 tisuća upisanih biraća, birat će se skupština državne samouprave od 31 ćlana. Lista(e) tada moće imati i maksimalno tri puta više imena od toga broja s tim da prvih 31 s liste ulazi u skupštinu državne samouprave. Oni na osnivaćkoj sjednici izmeću sebe biraju njezine dućznosnike, usvajaju pravilnik i odrećuju ustroj djelovanja.

ća, bira se peteroćlano zastupnićko tijelo. Da bi se mogli pokrenuti izbori za narodnosnu samoupravu u mjestu, potrebno je da u biraćkom popisu dane manjine bude najmanje 25 upisanih biraća. svaki kandidat treba imati podršku civilne udruge koja je udovoljila uvjetima postavljanja kandidata, lista dane manjine na narodnosnim izborima. Pojedinaćni kandidat treba prikupiti pet preporuka upisanih biraća. Upisani biraći mogu

ća, bira se peteroćlano zastupnićko tijelo. Da bi se mogli pokrenuti izbori za narodnosnu samoupravu u mjestu, potrebno je da u biraćkom popisu dane manjine bude najmanje 25 upisanih biraća. svaki kandidat treba imati podršku civilne udruge koja je udovoljila uvjetima postavljanja kandidata, lista dane manjine na narodnosnim izborima. Pojedinaćni kandidat treba prikupiti pet preporuka upisanih biraća. Upisani biraći mogu

Branka Pavić Blažetin

Potpora Hrvatima u Mađarskoj

Hrvatima u Mađarskoj na ukupno 54 predana natječajna dodijelilo se ukupno 500 000 kuna

Temeljem provedenoga Javnog natječaja za prijavu programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine poradi ostvarenja financijske potpore za 2019. godinu, i prijedloga Povjerenstva Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za dodjelu financijske potpore programima i projektima Hrvata izvan Republike Hrvatske, donesena je Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2019. godinu.

Sredstva su dodijeljena na ovaj način: za Republiku Austriju za devet uspješnih natječaja ukupno se dodijelila potpora od 500 000 kuna; natjecatelji iz Crne Gore za predanih deset natječaja ukupno osvojila 400 000 kuna; Hrvati iz Češke Republike na jedini predani natječaj Udruge građana hrvatske nacionalnosti u Češkoj Republici dobili su 100 000 kuna; Hrvatima iz Italije na pet natječaja podijelili su 350 000 kuna; iz Republike Kosovo stigla za tri uspješna natječaja podijelila se svota od 300 000 kuna; u Rumunjskoj Demokratski savez Hrvata u Rumunjskoj na dva natječaja dobio je 350 000 kuna; Hrvate u Republici Sjevernoj Makedoniji podupirali su ukupno s 300 000 kuna podijeljeno na pet natječaja; Hrvati iz Slovačke Republike dobili su ukupno 250 000 kuna; iz Republike Slovenija na trinaest natječaja dodijeljeno je ukupno 550 000 kuna; iz Republike Srbije predano je ukupno 47 natječaja na koje su se dodijelile potpore od 1 250 000 kuna; Hrvatima u Mađarskoj na ukupno 54 predana natječaja dodijelilo se ukupno 500 000 kuna.

Potpora Hrvatima u Mađarskoj po natjecateljima

Hrvatska državna samouprava na Državni hrvatsko hodočašće i Dan hrvatskoga školstva te na Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture osvojila je ukupno 147 000 kuna; Savez Hrvata u Mađarskoj na Dan Hrvata u Mađarskoj 10 000 kuna; Hrvatski klub „August Šenoa“ za Kulturnu djelatnost i projekte 8000 kuna; Kulturna udruga i pjevački zbor Augusta Šenoa na redoviti rad, sakupljanje nošnja, nastupe 8000 kuna; Kulturni centar bačkih Hrvata za potporu metodičkom usavršavanju hrvatskih učitelja u Mađarskoj 12 000 kuna; Hrvatska samouprava Baranjske županije za jačanje hrvatske samobitnosti, adventsko putovanje u Zagreb i stručno putovanje na Pag ukupno 8000 kuna; Udruga baranjskih Hrvata za uspješni rad Hrvatske udruge u Baranji 7000 kuna; birjanska Hrvatska samouprava za hrvatski jezični tečaj 2 7000 kuna; bojvska Hrvatska samouprava na izlet i hodočašće u Mariju Bistricu 4000 kuna; brlobaška Hrvatska samouprava na llinjsko veselje (proštenje) 5000 kuna; Hrvatska samouprava Gornjeg Četara na koncert Pax et bonum u Zagrebu i film o Gornjem Četaru 9000 kuna; Hrvatska samouprava sela Daranja na Hrvatski festival 5000 kuna; Hrvatska samouprava sela Dombola za izlet u Vukovar i Vinkovce 4000 kuna; Eržebetvaroška Hrvatska samouprava za Jezični i plesni tabor na Balatonu te otvorenje izložbe i Hrvatsku večer 14 000 kuna; budimpeštanska Hrvatska osnovna škola, gimnazija i učenički dom za Tjedan hrvatske kulture 10 000 kuna; garska Hrvatska samouprava za očuvanje hrvatske kulturne baštine, koncert Zvonka Bogdana 5000 kuna; Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“ za Božićni koncert u Podravini 7000 kuna; kaćmarska Hrvatska samouprava za III. Međunarodni turnir veterana u Kaćmaru i Bunjevački dan u Kaćmaru 7000 kuna; kapošvarska Hrvatska samouprava za Ljepote i okusi, Zlatne doline' 4000 kuna; katoljska Hr-

vatska samouprava za Monografiju o selu Katolju 7000 kuna; Koljnofsko hrvatsko društvo za suradnju s prijateljskim naseljima u Hrvatskoj 5000 kuna; koljnofska Hrvatska samouprava za Susret hrvatske mladeži u Koljnofu 8000 kuna; Društvo Hrvati-Horvátok za Dane inovativnih ljudi iz Hrvatske i Mađarske te izdavanje knjige Igora Šipića „Studije III“ 9000 kuna; križevačka Hrvatska samouprava za izlet u Međugorje 4000 kuna; KUME Etnomemorijski i informacijski centar Gradišćanskih Hrvata za Dane Domovinskog rata u Gradišću 5000 kuna; Lovačka, kulturna i gastronomska udruga Pečuško-baranjskih Hrvata za Lovački, kulturni i gastronomski susret u Kulinju i upoznavanje lovačke kulture, gastronomije i tradicije Hrvatske – posjet Zagrebu i G. Miholjcu 8000 kuna; Hrvatski umjetnički ansambl „Luč“ za svoju 60. obljetnicu 5000 kuna; lukoviška Hrvatska samouprava za Jesen u Lukovišću uz berbu kukuruza 7000 kuna; Zemaljsko društvo mađarsko-hrvatskoga prijateljstva za Izgradnju i održavanje odnosa s hrvatskim organizacijama i općinama 6000 kuna; KUD „Marica“ za 20. godišnjicu postojanja 10 000 kuna; martinačka Hrvatska samouprava za Martinje 2019 7000 kuna; keresturska Hrvatska samouprava za Dane Nikole Zrinskog 5000 kuna; Hrvatska samouprava sela Narde za opremanje hrvatskoga vrtića i Glasnik sela 9000 kuna; Hrvatska samouprava Novoga Sela za Božić u Novom Selu 5000 kuna; pečuška Hrvatska samouprava za Pečuški božićni koncert 10 000 kuna; Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj za digitalizaciju hrvatskih izdanja II i opremanje izložbenoga prostora 15 000 kuna; Žensko jačgarsko društvo „Ljubičića“ za Zapjevajmo veselo sada svi mi 4000 kuna; petrovošelska Hrvatska samouprava za PETNO Festival 2019 10 000 kuna; potonjska Hrvatska samouprava za Hrvatski ljetni festival 4000 kuna; prisička Hrvatska samouprava za IV. Dan lepnja i renovice i Županijski hrvatski bal 15 000 kuna; salantska Hrvatska samouprava za kupnju nošnje za vrtić 4000 kuna; Društvo samboteljskih Hrvata za Put u staru domovinu – prošlost-vjera-kultura 4000 kuna; Hrvatska samouprava sela Starina za izlet i hodočašće u Međugorje 4000 kuna; šikloška Hrvatska samouprava za podržavanje nastave hrvatskoga jezika 3000 kuna; Čakavska katedra Šopron za izradbu karata za učenje glagoljice i klinastog pisma 5000 kuna; Matica Hrvatska Šopron za Spomenik budućnosti 3000 kuna; tomašinska Hrvatska samouprava za Hrvatsku biciklijadu u Podravini 4000 kuna; udvarska Hrvatska samouprava za učenje hrvatskih plesova, plesačnica u Udvaru i XVII. Udvarsko veselje 10 000 kuna; izvarska Hrvatska samouprava za Dan sv. Lucije 4000 kuna; vršendska Hrvatska samouprava za uspješni rad hrvatske zajednice u tom selu 4000 kuna; Kulturna i vjerska udruga šokačkih Hrvata u Vršendi za VI. Šokački piknik – Kulturni i vjerski festival 5000 kuna; Društvo Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj za Folklorni festival Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj 4000 kuna; Hrvatska samouprava Hrvatskog Židana za Dan zelja i općine 7000 kuna.

Ramona Štivić

Pri kraju petogodišnjeg mandata – predsjednik HDS-ove Skupštine Ivan Guban

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

I Brzo prolaze godine. Peta je godina kako djeluje sadašnji saziv Skupštine Hrvatske državne samouprave. Utemeljen je u studenom 2014. godine. Kada ste postali predsjednik 23-članova skupštinskog tijela, kakvo ste stanje zatekli?

– U tome se slažem da jako brzo prolaze godine, i katkad kad razmišljam o nekim našim projektima ili o nekim događajima, uvijek pobrkam godinu, ili dvije. Kada je održano, predano na upotrebu, utemeljeno, ili kada smo to počeli raditi. Izuzetno brzo je prošlo vrijeme, evo, sad je bilo umalo jučer kada smo se pripremali na izbore 2014. godine, a polako ćemo se pripremati i na sljedeći listopada 2019... Ja kažem da je bilo s političkoga gledišta malo nepovjerenje prema Hrvatskoj državnoj samoupravi, znamo kako je bila situacija. Skupštinu čine zastupnici s dviju lista, koje su i teritorijalno razdvojene i smatram uspjehom proteklog perioda i ovoga mandata HDS-ove Skupštine da smo uspjeli povratiti povjerenje i mislim kako je sad malo bolji ugođaj oko svega onoga što HDS radi. Uložili smo dosta energije u to, ali svakako se isplatilo i vjerujem da su ljudi s toga gledišta zadovoljniji nego prije.

I Kako ste uspjeli prevladati početne korake i teškoće, koliko ste bili zadovoljni odazivom zastupnika sjednicama, jer smo svjedoci da se radilo s petnaestak zastupnika, naravno bilo je i sjednica kada su svi bili nazočni ili većina njih?

– Bilo je zastupnika koji su redovito dolazili i nisu izostavili možda nijednu sjednicu. Većina, ako nije bio obiteljski razlog, ili putovanje, bila je na sjednicama, ali bilo je i takvih zastupnika koji su se pojavili godišnje tek na jednoj sjednici, da bi zadovoljili zakonskim kriterijima, a dva člana skupštine morali smo isključiti jer nisu dolazili više od godinu dana na sjednice.

Ljudi su shvatili ako su se primili te važne dužnosti, onda to treba pošteno i odraditi. Neki nisu tako mislili. Možda su bili razočarani zbog nekih razloga. Mogu reći da je većina pozitivno djelovala, ali kažem bilo je i takvih koji to nisu na najpošteniji način odradili. Što se tiče situacije, mislim da ono što smo na početku obećali prema svim biračima to smo održali. Nema baš naselja u kojem nisam bio tijekom ovih pet godina i nikad nisam pravio razlike je li to naselje u Bačkoj, Gradišću, Podravini ili u Pomurju ili u Baranji. Ako su me zvali, i ako se već nisam prije toga obećao negdje drugdje, onda sam rado otišao. I to sad kažem subjektivno, doživio sam da su ljudi to cijenili, da smo imali dobar kontakt, dobre odnose. Bilo kamo sam otišao, a što me je iznenadilo jer sam bio novi u politici, ljudima je važno da se pojavimo na njihovim priredbama, da predsjednik državne samouprave ode na priredbe i s tim pokazujući da mu je važna svaka priredba što organiziraju Hrvati u Mađarskoj. Mislim da, evo, to

su ti razlozi koje ljudi cijene u cijeloj zemlji.

I Kada ste počeli rad, ovaj saziv Skupštine, koji su bili prioriteti s kojima se krenulo u petogodišnje razdoblje?

– Jedan je od prioriteta bio pokušati konsolidirati situaciju na političkom planu. Kako rekoh, mislim da smo u tom uspjeli, ili da smo na dobrom putu da to uspije. Drugo, zatekao sam dvije velike teme, dva velika projekta koji su zapravo i počeli i nisu počeli. Jedan je bio pitanje preuzimanja budimpeštanske škole, HOŠIG-a. O tome se nešto razgovaralo u prethodnome mandatu, i mjesecima čak i godinu dana stajalo je pismo što je uputio nastavnički kolektiv škole HDS-u. To me zateklo, to nije moglo više čekati. Odradili smo sve, obišli smo sve aktere koji su u to uključeni. I, nažalost, nije tako završilo kako sam ja mislio, kako mi je srce diktiralo. Osobno sam vezan emotivno za budimpeštansku školu, tu sam završio gimnaziju, i bilo bi normalno, i zbog praktičnih i zbog političkih razloga i zbog Hrvata u Mađarskoj, da smo mi održavatelji. Međutim, kako smo već to više puta naznačili, radi se od oko tristo milijuna forinta deficita, za što nismo dobili nikakve garancije da ćemo to mi kao novi održavatelj imati svake godine. I zbog toga, nažalost, nismo mogli preuzeti školu. To ne znači da ako se promijeni situacija, nećemo krenuti još jednom ispočetka, jer kažem da bilo bi važno da preuzmemo i tu školu. Drugo što me zateklo bilo je također jedno školsko pitanje, pitanje gimnazija u Gradišću. Prijašnji se saziv također bavio tom temom, razgovaralo se. Nakon što sam postao predsjednik, nije prošlo dva-tri mjeseca potražili su me iz grada Sambotela. Kako dalje, jer oni čekaju odgovor od HDS-ove Skupštine. I onda smo počeli pregovarati i dogovorili se da možda nije prilika za utemeljenje gimnazije, možda nema zainteresiranosti, ali ćemo pokušati graditi nove temelje i pokušati utemeljiti jedan školski centar, graditi od vrtića nadalje. Za to smo imali apsolutnu podršku i grada, a i što je najvažnije, velika je većina zajednice u Gradišću stala uz taj projekt. Ja sam onda sazvaio dva puta sastanak svih hrvatskih samouprava i obrazovnih ustanova i tamo je to podržano i moram priznat da mi je to jedan od najvažnijih projekata sadašnjeg saziva Skupštine Hrvatske državne samouprave. Radi se o novoj ustanovi, utemeljena je ovih dana, i ima dozvolu ministra, sada čekamo samo da gradske službe daju dozvolu za rad. Mogu istaknuti da 3. rujna u 16 sati bit će svečani početak nove školske godine u Hrvatskom školskom centru „Mate Meršić Miloradić“. To je najvažniji projekt i najvažnije dostignuće ovoga saziva HDS-ove Skupštine. Koristim se prilikom i zahvaljujem svima koji su od početka stali uz nas ili s kojima smo se zajedno borili za tu ustanovu. Tu mislim naravno na mjesnu samoupravu, na grad,

na gradonačelnika, a jednako tako na Hrvatsku samoupravu i sve djelatnike, roditelje. Oosebno hvala Editi Horvat Pauković, Čabi Horvathu, i Vinceu Hergoviću koji su činili HDS-ovo Povjerenstvo za poslove oko tamošnje škole. Budući da je dosada to bila podružnica pečuške Škole „Miroslav Krleža“, zahvaljujem se ravnatelj Gaboru Györfváriju i tamošnjim djelatnicima. Sloga je karakterizirala ovaj projekt i izgleda da smo uspjeli.

▮ *Da, to je uistinu velik uspjeh ovog razdoblja koje je polako iza nas, jer utemeljiti novo školsko središte, nikada nije lako. Nije to bilo preuzimanje, nego građenje od temelja. Obrazovanje je jedan od temeljnih projekata na kojem radi Hrvatska državna samouprava. Od njezina proračuna koji je u ovome trenutku negdje oko milijardu sedamsto tisuća milijuna forinta ili negdje oko pet i pol milijuna eura, umalo 55 posto toga proračuna, ako ne i više upravo ide na tri odgojno-obrazovna centra? Sad ih već imamo tri? Uz obrazovanje koji su još drugi važni prioriteti?*

– Mi smo obećali, da se vratim na prvo pitanje, da ćemo utemeljiti u svakoj regiji jednu ustanovu, tamo gdje je još nije bilo. Odnosno da ćemo proširiti i djelokrug onih ustanova koje su već utemeljene. Tu mislim na Muzej sakralne umjetnosti u Prisiki, da ćemo ustanovu pojačati i financijski i kadrovski dodavajući kulturni sadržaj, jednako tako i kod poduzeća Croatica. Uspjeli smo iskoristiti mogućnost da je vlada bila naklonjena tim projektima i tako smo utemeljili kulturnu ustanovu u Pomurju, u Podravini i, evo, prošle godine i u Bačkoj. Tako da smo manje-više taj krug zatvorili. Ono što je važno da od početka možda toliko još nismo ni shvatili, barem ja, da još jače, još više treba raditi na obrazovanju i zahvaljujući tome zapravo ipak smo ove godine utemeljili metodički centar koji, vjerujem, imat će itekako važan zadatak u poboljšanju znanja jezika možda i nastave u školama gdje se uči hrvatski. To su te nove ustanove koje smo utemeljili. Treba spomenuti postignuća i na znanstvenom polju, ja sam izuzetno ponosan i ovim putem moram zahvaliti svima koji su radili na izradbi hrvatsko-mađarskog, mađarsko-hrvatskog rječnika, mislim kako je to kapitalno djelo. Tu je i leksikon koji se radi već nekoliko godina u sklopu Zavoda, tako da i na tom polju imamo iskorak, a u razgovorima smo o budućem projektu što se tiče znanost to je povijest Hrvata u Mađarskoj.

▮ *Sve ustanove koje ste nabrojili, HDS-ov Ured, Skupština, mediji, infrastrukturna ulaganja, dio djelatnosti poduzeća u HDS-ovu vlasništvu, sve se financira iz državnoga proračuna Mađarske. U odnosu na 2014. godinu i tadašnji proračun, danas, 2019., kaže vlada, da je potpora i do dvjesto posto viša. Je li to uistinu tako? I kolika je potpora?*

– U slučaju Hrvata u Mađarskoj, potpora je udvostručena u odnosu na 2014. godinu. Tu treba naglasiti i rad naših predstavnika u Parlamentu, prijašnjeg Miše Heppa i sadašnjeg Joze Solge, odnosno u Narodnosnom odboru. Istina je da nemamo punopravnog zastupnika, međutim rad tih ljudi očit je u svakodnevnom životu. Što su se potpore toliko povećale to je i njihova zasluga. Potpore za rad državnih samouprava i njihovih ustanova, ureda i medija, ali i potpore za djelovanje mjesnih manjinskih samouprava, civilnih društava itd. Očit je velik napredak po tom pitanju. Ja sam rekao za četiri puta što se tiče državne samouprave, ali naravno znamo koliko dobiju više i mjesne manjinske samouprave, civilna društva, koliko su povećana sredstva za infrastrukturne projekte, natječajna sredstva, ima napredaka, što je rezultat zajedničkog rada i nas u Državnoj samoupravi, ali i naših ljudi u Parlamentu.

▮ *Kako Vi ocjenjujete, naime država osigurava znatna sredstva, da li ih mi na pravi način kanaliziramo, raspoređujemo, na ono najvažnije kako bismo očuvali hrvatski jezik i kulturu, nacionalnu samobitnost?*

– Mi smo znali dobiti kritike da se kupuju cigle, otprilike tako je kazao jedan naš zastupnik, da ga citiram. Treba znati kako mi upotrebljavamo ono što možemo i na način kako možemo. Znam da bi katkad bilo važnije dobiti novce za nešto drugo, međutim sada smo iskoristili ono što se sada moglo iskoristiti. To se uvijek i prije govorilo i u prijašnjim mandatima, naime da treba institucionalizirati rad hrvatske zajednice. Sada je bila prilika za to. Mislim da smo dosta uspjeha postigli jer sada, kada imamo institucije, ne mogu zamisliti, nadam se da ću biti u pravu, da one neće dobiti potporu za djelovanje i iduće godine. Može se dogoditi da ona neće biti u tolikoj mjeri povišena kao dosad, pa će trebati malo pregrupirati neke stvari unutar tih ustanova i unutar Državne samouprave. Ali imamo bazu na koju možemo računati. Za koji tjedan znat ćemo svi i mi u Državnoj samoupravi i u mjesnim samoupravama, i ustanove će znati otprilike s kakvim proračunom će raditi u 2020. To je važno zbog toga da možemo planirati, možemo znati kako i što ćemo raditi iduće godine, za što imamo sredstava. Mislim da je to velik iskorak.

▮ *Kad ste već spomenuli cigle, koliko smo cigala uspjeli kupiti u zadnjih pet godina, koja su to ulaganja? Što smo gradili, koje nekretnine kupovali, prodavali, obnavljali?*

– Evo, onog što se prvo sjećam, to je predaja sportskog dvorišta u Obrazovnom centru Miroslava Krleže, onda smo isto tamo gradili novi vrtić. Govorimo o stotinama milijuna forinta ulaganja. Čitateljima su to brojke koje će možda teško i razumjeti, ali hvala Bogu, to je tako. Umalo dvjesto milijuna uložili smo već u obnovu školske zgrade u Sambotelu, tu je Hrvatski dom u Pečuhu, gdje je podružnica ureda Hrvatske državne samouprave, tamo je i Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, i još jedan prostor koji smo namijenjeni za pečuški hrvatski konzulat, ali što će biti s time, još ne znamo, i tamo je također uloženo preko sto milijuna forinta. Najnoviji je projekt u Bačkoj, to će jednako tako biti, s kupnjom i obnovom zgrade, ulaganje od preko sto milijuna forinta. Nalazimo se u Croaticinim novim prostorima. Ono što boli i peče da nismo uspjeli s projektima za proširenje zgrade Škole Miroslava Krleže, jer moramo odbijati djecu za vrtić, toliko ima zainteresiranih, i već nekoliko godina djeluju usporedni osnovnoškolski razredi. Nemamo dovoljno prostora, ne znam kako će se to riješiti. Čak sam razmišljao da u nekim, ružno je rečeno, kontejnerima, smjestimo neke sate, jednostavno nema već prostora. Mi smo izradili projekt koji je bio ukupne vrijednosti od petsto milijuna forinta nadajući se sredstvima iz europskih fondova. Nažalost, on nije prošao, samo je jedna njemačka i jedna rumunjska škola dobila potporu iz tih fondova. To baš peče i boli, jer isti takav projekt smo izradili posebno za santovački vrtić i školu. Naime, u Santovu je prva faza obnove i proširenja gotova prije dosta godina, vidimo da je škola prekrasna, jednako kao i vrtić, trebalo bi i kuhinju osuvremeniti. I za taj projekt smo tražili petsto milijuna forinta, ali ni to nismo dobili. Kada smo govorili, o ulaganjima nismo spomenuli ulaganja u santovačku školu, novo dvorište, solarni sustav... Uložili smo preko milijardu forinta u naše nekretnine, u kojima djeluju ustanove i poduzeća u HDS-ovu održavanju.

Nastavak u sljedećem broju...

Narodopis, Tukulja – Gara

Učenici tukuljske Osnovne škole „Sándor Weöres“ 12. lipnja otputovali su u Bačku, točnije u Garu, garskim Hrvatima Bunjevcima. Izlet sam organizirao kao dopunu predmeta Narodopisa.

Krenuli smo ujutro u sedam sati, a u deset smo stigli u Garu. Tamošnja Hrvatska narodnosna samouprava srdačno nas je primila. Nakon pozdravnih riječi uveli su nas u Samoupravinu prelijepu prostoriju, gdje se može vidjeti i prošlost, a i sadašnjost, tj. polovina sobe uređena je moderno, a druga polovina staromodno. Marija Patarčić-Kubatov govorila je o starim vremenima, djeca su zabilježila nove riječi, izraze. Vidjeli smo stare, izvorne bunjevačke nošnje, koje su troje djece mogli i obući.

Našim domaćinima dali smo i kratak program od tri pjesme, uz pratnju Tamburaškog orkestra „Bačka“, pjesme su bile: Zvoni zvonce, Bečarac, Moja diridika.

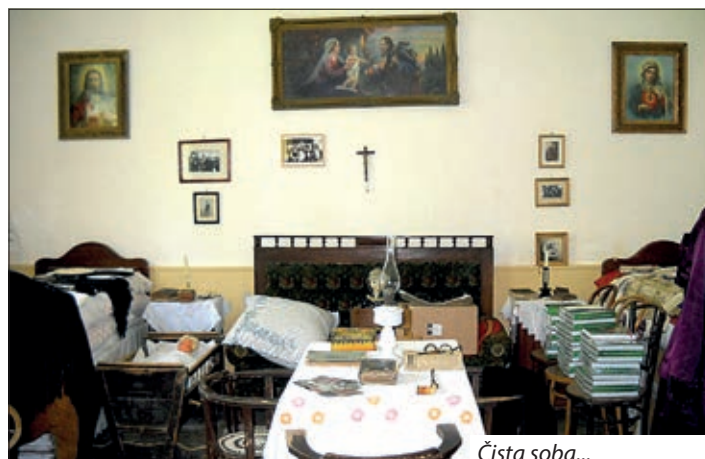
Na ulazu u selo

Nakon prve točke našeg izleta prešli smo u garsku crkvu posvećenu ugarskomu kralju sv. Ladislavu. Stipan Krekić, koji je već u mirovini, ali kao orguljaš radi u crkvi, srdačno nas je primio i priopćio važnije podatke o zgradi i njezinoj prošlosti. Zatim su moji učenici počeli s radom. Dao sam im zadatak da skupljaju što više starih imena koja su napisana u crkvi, trebali su napisati bunjevačke natpise sa štacija i slično. U crkvi su kipovi, oltari i slike koje su još u prvoj polovini XX. stoljeća dali izraditi garski Hrvati i Nijemci.

Moji su učenici vrlo marljivo radili i obavili svoje obveze. Kao završetak i oproštaj od crkve otpjevali su pjesmu Halleluja, koja je bila predivna i svatko je osjetio lagodu oko srca. Naime, moj razred koji je sada 5. a, izuzetno lijepo pjeva, zbog toga uvijek iskoristim mogućnosti za pjevanje.

U crkvi

Čista soba...

Sljedeća postaja našeg izleta bila je Zavičajna kuća, tzv. Bunjevačka kuća koja je u vlasništvu Mariške Ostrogonac i Sime Arsenića. Bilo nam je vrlo drago što su nas primili i pokazali nam sve svoje blago koje su sakupljali iz starih kuća. Djeca su mogla pogledati stare namještaje, zidane peći, sve ono što je bilo svakodnevno i važno kod Hrvata Bunjevaca. Simo Arsenić podrijetlom je iz Bosne i Hercegovine, ima drugačiji mentalitet nego mi u Mađarskoj, ta simpatičnost i prijateljski odnos prema nama sviđao se i meni i mojim učenicima. Vozili su se traktorom, pogledali kako Simo hrani ovce, a na kraju, obogaćeni lijepim doživljajima, oprostili smo se od njih. Hvala im za sve!

Marija Patarčić-Kubatov govori učenicima.

Kao posljednja točka izleta posjetili smo moju rodnu kuću u Hunyadijevoj ulici. Pokazao sam mojim učenicima gdje sam proveo svoje djetinjstvo, obilazili smo kuću, dvorište, vidjeli su i naše domaće životinje, svinje, kokoši i pijetle.

Moj me razred već više puta pitao gdje se nalazi moj motorbicikl, ja sam ga rado pokazao. Kad sam ih pitao želite li se voziti motorom, odmah su se svi javili, pa je zadnja točka našega programa bila vožnja motorom u Gari.

Nakon pola sata krenuli smo nazad u Tukulju, jer smo morali stići kući navrijeme. Djeca su bila oduševljena, planirala su već i sljedeći izlet u Garu.

Zahvaljujem tukuljskoj Hrvatskoj samoupravi, jednako tako i garskoj Hrvatskoj samoupravi i njezinu predsjedniku Martinu Kubatovu, Mariji Patarčić-Kubatov, Mariji Mujić-Koller, Margiti Kessler, Evi Horvath Stipanu Krekiću, Mariji Ostrogonac i Simi Arseniću na gostoprimstvu.

Nadam se daljnje suradnje Tukulje i Gare.

Edmond Bende

Hrvatski dan u Semelju

Folklorna povorka u mimohodu kroza selo

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, u Semelju je 15. lipnja 2019. godine održan već uobičajeni Hrvatski dan. Program Dana u ranim prijepodnevnim satima otpočeo je s malonogometnim kupom. Pristigle su momčadi iz okolnih naselja, koje često igraju i viđaju se i međusobno. Zahvaljujući tomu, ugođaj malonogometnog kupa bio je izvanredan. Među nogometašima smo mogli vidjeti momke iz Narada, Egraga i mjesnog Semelja.

U nastavku programa su folklorne skupine, obučene u svoje narodne nošnje, obilazile selo. Mimohod sudionika krenuo je od kružnog toka do mjesta nastupa,

Dječja skupina Čitaonice mohačkih Šokaca

Početak večernje zabave

Plesna skupina iz Birjana

koji je priređen pred kulturnim domom u središtu naselja. U folklornoj povorci te u kulturnome programu sudjelovali su: Plesna skupina iz Birjana koja je na pozornici izvela šokačke plesove, Ženski pjevački zbor koji je gledateljstvo oduševio prelijepim melodijama, salantski KUD Marica predstavio je svoju koreografiju s prikupljenim semartinskim plesovima i pjesmama, Dječja grupa Mohačke čitaonice prikazala je šokačke plesove na način i sa

znanjem jedne odrasle osobe, te gosti iz Hrvatske, KUD Preporod iz Dugog Sela.

Taj su Hrvatski dan svojom nazočnošću uveličali Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj, Neven Marčić, konzul savjetnik Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Grga Lončarević, načelnik Općine Semeljci, načelnik sela Semelja József Kumli te predstavnici okolnih hrvatskih samouprava.

Nakon bogatog i šarolikog kulturnog

programa domaćini su ugostili nazočne svježim ćevapima i prasetom s ražnja, ajvarom, lukom, kruhom. Uz ukusnu večeru već je počela svirka Orkestra Juice, koji su se pobrinuli za dobru glazbu tijekom zabave do jutarnjih sati. Taj redoviti Hrvatski dan u Semelju svake godine okuplja mnogo Hrvata i Hrvatice iz okolice, koji zajedno u dobrom društvu provedu poslijepodne i večer.

Ramona Štivić

Zajednička produkcija – Ljubaf

Još jedna zajednička produkcija, u nizu dosadašnjih, pečuskoga Hrvatskog kazališta i vinkovačkoga Gradskog kazališta Joze Ivakića, premijerno je 9. lipnja izvedena u Vinkovcima, a u Pečuhu 12. lipnja. Dva ravnatelja Slaven Vidaković i Zdenko Rečić na tragu su započete suradnje i dosadašnjih koprodukcija koju nastavljaju i u ovoj kazališnoj sezoni.

Radi se o komediji Murrayja Schisgala ‚Ljubaf‘, u režiji mladoga zagrebačkog redatelja Gorana Ribarića, kojemu je ovo prva cjelovita kazališna režija, naime on je filmski redatelj. Matea Marušić u predstavi glumi Ellen Manville, njezina supruga Milta glumi Vladimir Andrić, a Dorian Paulić tumači lik Harryja Berlina u vinkovačkoj izvedbi, a u pečuskoj izvedbi isti lik glumi Dejan Fajfer.

Scenografiju i kostimografiju potpisuje Dražen Matijašević, scenski pokret Maja Huber, dizajn svjetla Milan Kovačević, glazbu po izboru Gorana Ribarića (pjesma Ive Robića „Stranci u noći“).

Glumica Mateja Marušić na nedavnom završenom Festivalu glumca nagrađena je Nagradom „Nada Subotić“ za najbolji umjetnički ostvaraj mlade glumice do 28 godina, kaže ravnatelj Rečić predviđajući predstavi gostovanja pa tako i na Bobijevim danima.

Komedija ‚Ljubaf‘ (Luv) Murrayja Schisgala već je igrala na pozornici u vinkovačkom kazalištu, i to početkom 70-ih godi-

na prošloga stoljeća. Inače, prvi je put izvedena na Broadwayu 1964. godine. Prijevod potpisuje Sonja Bašić, a u Hrvatskoj je prvi put uprizorena u Teatru & TD 1966. godine u režiji Relje Bašića i izvedbi Sande Miladinov Langerholz, Ive Serdara i Relje Bašića.

U tekstu troje likova (Harry Berlin, Milt Manville i njegova supruga Ellen) progovaraju o svojim intelektualnim, seksualnim i psihološkim frustracijama na izuzetno duhovit način. Cijela se radnja predstave odvija na mostu, na kojem saznajemo tragične sudbine i priče likova koji su u potrazi za srećom, ljubavlju.

„Ljubaf je brodvejski hit o tri nesretne individue koje čine još smješnije parove. To je komedija s elementima tragedije, samo onoliko koliko ljubav i brak mogu biti tragični. Kaže se da od ljubavi prihvaćamo onoliko koliko mislimo da zaslužujemo. Koliko naši likovi zaslužuju ljubav, dođite pogledati“, kaže mladi redatelj Goran Ribarić.

Tema je sveopća i suvremena, likovi kompleksni, ali istovremeno šarmantno jednostavni, a glumac „ispod površine“ lika dobiva prostor za razvoj lika i stvaranje uvjerljivosti i prirodnosti. Likovi su farsični, ali i prepoznatljivi, stoga u svakom od njih gledatelj može pronaći samoga sebe, dodaje Ribarić.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

* * *

već dugo ne jedem meso.
samo ga diram.
volim ga i lizati
kao naboranu ranu
koja miriše na frustrirane alge.
slušam glazbu tišine
i puštam kućne ljubimce
u nedodirljivu sobu.
volim slobodu, jagode i biljne
likere.
ćutim se biseksualno.
radim u karitativnim ustanovama.
tamo je puno simpatičnih žena.
liječim rane iz njihova djetinjstva.
volim osjetiti topli golf, o bože!
sportovi tada izlaze iz mene
kao hrapavi uzdasi.
ja sam milosrdna sestra
nesretnih brakova.
biseksualnost je lijepa,
ona je sudbina humanizma.
to je dodir mesa
kojeg i vegetarijanci vole.
da, na poslu sam distancirana
kao zvijezda.
ja sam dama puna gospodina.
uživam i šutim.
jer onaj tko se ne snađe u kaosu
postaje i sam kaotičan.
uživam i šutim. sve tajne
ponijet ću sa sobom u sobu.

Milko Valent

14. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture

Svi zajedno

I. TURNUS DJEČJIH KAMPOVA ODRŽANIH U PANSIONU ZAVIČAJ

U pansionu Zavičaj, smještenom u Vlašićima na otoku Pagu, od 16. – 23. lipnja 2019., kako nam kazuje koordinatorka istih referentica HDS-a Eva Molnar Mujić, održan je 14. Državni kamp hrvatskoga jezika i kulture i Čitalački kamp santovačke škole. Voditeljica kampa bila je Angela Šokac Marković.

Kamp je imao strogi dnevni raspored, počevši s buđenjem u 7.30, doručkom u 7.45. Od 8.30 do 9.15 odvijale su se radionice jezičnih vježbi, zanimanja. Od 9.30 do 11.45 djeca su bila na plaži, a tomu je od 12.30 slijedio ručak. Nakon ručka slijedilo je bodovanje čistoće soba, odmor u sobama. Od 14.30 do 15.15 slijedile su radionice jezičnih vježbi, zanimanja, a od 15.30 do 18.00 ponovno kupanje i plaža. Od 18.30 večera, a nakon 20.00 svaki dan neko drugo zanimanje (ples, nogomet, kreativno zanimanje, utorak nakon večere izlet u Pag, četvrtak izlet u Zadar). U 22.00 bilo je gašenje svjetla i Laku noć kampa!, za taj dan. Uz spomenuta dva večernja izlaska izlet u Pag i grad Zadar sudionici su organizirano imali i cjelodnevni izlet u Nacionalni park Krka.

Tijekom jutra i popodneva 45 minuta bilo je rezervirano za učenje. S učenicima je radilo devet nastavnika u devet učeničkih skupina. Iz Santova tri nastavnice: Eva Gorjanac Galić i Vera Dervar Blažev radile su u skupinama sa šesnaest učenika

iz Santova, Tünde Somogyi je u svojoj je skupini imala učenike: iz Bačina 4, Kačmara 2, Gare 2, Šugavica 4 i Fancage 4. To je bio sastav Santovačkog kampa kojemu su činili 30 učenika + 3 nastavnika.

Šestero nastavnika bili su zaduženi za HDS-ov kamp. I oni su radili u skupinama. Učenici s Fancage, njih 21, radili su u skupinama koje su vodile nastavnice Marija Prodan i Žuža Vörös, učenici iz Mohača njih 17, radili su u skupinama koje su vodile nastavnice Anita Jandrok Erdelji i Marija Barac, učenici iz Šikloša njih 10 radili su u skupini s nastavnicom Janjom Tolnai, a učenici iz Dušnoka njih 13 u skupini s nastavnicom Silvijom Varga.

Uz narečeno nastavnici su još bili zaduženi da s djecom bora-ve i za vrijeme obroka i na plaži.

Zanimanja su se odvijala prema programu voditeljice kampa. A da sve bude i na zidnim novinama kampa, pobrinula se koordinatorka Eva Molnar Mujić, čiji su zadatak bili i svi organizacijski poslovi oko kampa.

Tijekom večeri organiziralo se mnoštvo zabavnih aktivnosti (diskač, ples, pjevanje) sportskih natjecanja (nogomet, igre bez granica). Za sportske aktivnosti bio je zadužen Henrik Požonji, student Difa iz Budimpešte, bivši hošigovac koji je bio odgovoran i za igre na plaži.

Kako kazuje koordinatorka Eva Molnar Mujić, djeca su se kroz sedam dana koristili hrvatskim jezikom. Kamp je bio koncipiran u smislu aktivne uporabe jezika, što je bio jedan od ciljeva kampa. Djeca su trebala poštivati određena pravila – ustajanje, dnevni raspored, raspored nastave, obroka i spavanje. Jer svima je nama cilj da djeca nauče nešto plus. Da shvate važnost znanja hrvatskoga jezika.

Zahvaljujemo se na dostavljenim fotografijama i pomoći pri sastavljanju priloga Hrvatskoga glasnika, svim sudionicima kampa.

Branka Pavić Blažetin

Pedagozi

Državni kamp Hrvatske državne samouprave

Vidljivo uzbuđenje, nestrpljivo iščekivanje i razdražani smijeh oživili su prelijepo, mirno naselje Vlašice na otoku Pagu. Stigla je skupina preko 90 učenika iz bačkih i baranjskih hrvatskih naselja: Santova, Kačmara, Gare, Bačina, Baje, Dušnoka, Mohača i Šikloša. Kako bi po završetku školske godine uživali ponudenu mogućnost: usavršavanje i vježbanje hrvatskog jezika te ljetovanje u Kulturno-prosvjetnom centru „Zavičaj“, odmaralištu Hrvata u Mađarskoj. Ugladavši visoke stijene okupane neopisivim plavetnilom najljepšeg mora, neugodnost zamornog i dugog puta nestala je. Tišina divljenja zavladała je autobusom. Stigli smo. Uobičajenim uputama nastavnika započelo je jednotjedno zajedništvo isplanirano nezaboravnim izletima, zanimanjima i zabavom, uživanjima na plaži, druženjem i novim prijateljima.

Vrijeme proleti za tren i pretvori sve doživljeno u nezaboravne uspomenе. Nadamo se da će svi naši polaznici sačuvati u najljepšem sjećanju zajedno provedene dane i pretvoriti u korist novostečeno znanje, dojmove, radost veselje, ljetovanje.

*Angela Šokac Marković
voditeljica kampa*

Bački učenici

Jezični tabor u Vlašićima

Nestrpljivo smo čekali polazak. Naš je autobus krenuo 16. lipnja, u nedjelju, u 6 sati.

U autobusu je bilo poznatih i nepoznatih lica. Na dugom putu svi smo se upoznali. Katkad smo razgovarali, katkad gledali kroz prozor krajeve pokraj kojih prolazimo. Jedva smo čekali da ugledamo more jer većina nas još nikada nije bila na moru. I odjednom ugledasmo More! Svi smo izvadili telefone i počeli slikati. Čim smo stigli u Zavičaj, brzo smo zauzeli sobe i jurili na more. Umalo smo se svi kupali iako je more bilo dosta svježije. Zatim smo večerali, nakon toga smo otišli na teren. Neki su igrali nogomet, neki navijali, neki se razgovarali. Sutradan ujutro smo imali svečano otvorenje tabora. Dobili smo majice: crvene, bijele i plave. Dogovorili smo sve važnije stvari o programu kampa i opet smo otišli na plažu.

Do sada se jako dobro osjećamo i sigurni smo da ćemo steći još mnogo lijepih doživljaja.

Baja-Fancaga

Putovanje na Pag

Krenuli smo 16. lipnja u Vlašice, u kamp hrvatskog jezika. U 7 sati je došao po nas autobus. U njemu su bili djeca i nastavnici iz Baje. Svi su bili veseli. Mnogo smo putovali. Vidjeli smo lijepe krajeve (planine, šume, rijeke).

Najveseliji smo bili kada smo ugledali Jadran.

Angela Dorina Bósz, 5. b, Mohač

Sudionici HDS-ova kampa

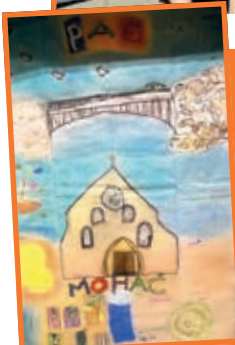
Prvi dan

Jedva sam čekala putovanje na more. Došao je dan polaska. Put je bio dugačak. Bilo je jako toplo. Mnogo smo putovali. U četiri smo sata stigli u Vlašice u kamp hrvatskoga jezika. Mi smo na prvom katu. Imam lijepu sobu. Zajedno sam s prijateljicom. Tako možemo mnogo razgovarati. Prije večere bilo je vremena za šetnju do mora. Bilo je izvrsno kada smo ušli u more. Jedva čekam sutrašnji dan da idemo na plažu.

Kamila Lajtai, 4. b, Mohač

Svakodnevna tjelovježba

Jednotjedno druženje u „Zavičaju“

Ove je godine od 16. do 23. lipnja u Santovačkom kampu hrvatskog jezika u „Zavičaju“ sudjelovalo 30 učenika (Santovo 16, Kačmar 2, Gara 2, Baćino 2, Osnovna škola Šugavica – Baja 4, Fancaga 4) i 3 učiteljice (Eva Gorjanac Galić, Tünde Somogyi, Veronika Dervar Blažev). Projekt je ostvaren s potporom Državnog tajništva za odnose s vjerskim zajednicama i nacionalnim manjinama Ureda predsjednika vlade, Društva za upravljanje fondom „Bethlen Gábor“ zatvoreno d. d. (NEMZ-TAB-19-0079).

Svečano je otvorenje Kampa bilo 17. lipnja, a otvorio ga je HDS-ov predsjednik Ivan Gugan, a sve sudionike pozdravila je i voditeljica Kampa Angela Šokac Marković.

Prvotni je cilj Kampa bilo vježbanje hrvatskog jezika, koje se ostvarivalo u svakodnevnim radionicama kroz igru, šalu i mnogo smijeha, jer su se rješavale križaljke, osmosmjerke, ispunjaljke, premetaljke. Svaka je skupina zajedno izradila, nacrtala svoj plakat, ili pojedinci iz skupina napisali kratak sastavak o svojim dojmovima. Dobro raspoloženje nastavljalo se u sudjelovanju sportskih natjecanja na nogometnom terenu i u igricama u moru, koje je osmislio i vodio Henrik Pozsonyi, student na Sveučilištu tjelesnog odgoja u Budimpešti. Naravno, najomiljeniji je program bio odlazak na plažu, gdje se sunčalo, kupalo, igralo, plivalo, ronilo, skakalo u vodu, vozila se pedalina, skupljale se školjke.

U okviru cjelotjednog Kampa organizirala su se tri izleta: u grad Pag, Zadar i NP Krka. Uvečer prije izleta djeca su poslušala kratak, sadržajan i zanimljiv prikaz nastavnice Tünde Somogyi o otoku Pagu i gradu Pagu. U Zadru nakon slobodne šetnje i mnogo polizanih sladoleda poslušali smo čuvene i jedinstvene Morske orgulje, te pogledali prelijepu igru svjetla Pozdrava sunca. Prekrasni vodopadi i jedinstvena priroda NP Krka, unatoč velikoj vrućini, oduševili su svakoga.

Ovim putem, u ime svih nastavnika i učenika želim zahvaliti Evi Molnar Mujić, HDS-ovoj referentici, koja je sve ovo usklađivala i bila nam na raspolaganju svih ovih dana, osoblju Pansiona „Zavičaj“, koji su se trudili da nam boravak bude ugodan i bezbrižan. Osobno zahvaljujem svim kolegicama iz Santova, Baje, Močača, Dušnoka i Šikloša na druženju, odanom i ustrajnom radu.

Veronika Dervar Blažev

Na izletu u NK Krka i na plaži u Vlačićima

Kamp uz potporu Središnjega državnog ureda

Šiklošci na moru

Mi smo učenici iz Šikloša. Šikloš je daleko od otoka Paga. Put je bio dug, ali zanimljiv i lijep.

Dobro je biti na moru. Volimo se kupati u moru, igrati se na plažu. Voda je hladna, ali je ugodna. Čekamo izlete.

Sretni smo što smo ovdje!

Učiti treba

Grad Pag

Grad Pag je star i lijep. Ima jedan lijep most. Ima malih uskih ulica, to je jako zanimljivo. Ima mnogo turista u gradu. More je predivno.

U gradu ima mnogo restorana, trgovina, pekarnica i slastičarnica.

Pag je poznat po paškom siru, po paškoj soli i po paškoj čipki.

Pag je najljepši grad na otoku, rado bismo živjeli ovdje.

Učenici iz Šikloša

Ljetovanje na moru

Kada su nam ponudili mogućnost ljetovanja na Jadranu, uzbuđeno smo se počeli pripremati na taj dugački put s prijateljima. Najprije smo se bojali dugačkog puta, ali s nestrpljenjem smo čekali polazak, unatoč tomu da se rano moralo buditi. Na putu u autobusu bilo je dobro raspoloženje, pa je vrijeme brzo prolazilo.

Prvi put u četvrtom razredu smo došle u Vlačice na ljetovanje. Onda smo još bile uplašene jer smo bile najmanje, ali dobro raspoloženje nam je pomoglo da se opustimo.

Rado se vraćamo svake godine s prijateljima, da se družimo i s djecom drugih škola.

Noemi Širok i Marija Heindl Santovo

Sudionici Santovačkog kampa

Noge u moru

Sladoled je izvrstan.

Putovanje u Hrvatsku

Učenici dušnočke osnovne škole – 13 osoba – krenuli su u Državni kamp na otok Pag. Autobus je polazio u 6 sati ujutro iz Baje. Na njemu smo se sreli s drugim zncancima. Put je bio dugačak i topao, ali stigli smo u Kamp u 16.30.

Na recepciji „Zavičaja“ dobili smo ključeve soba. Smještaj je vrlo lijep i ugodan. Zatim smo upakirali naše kovčege u svoje sobe i zajedno smo se šetali na obali Jadranskoga mora. Plaža je lijepa i odmah smo se kupali u moru. Nakon kupanja dobili smo izvrsnu večeru, ali smo bili svi podosta umorni. Prije spavanja dječaci su igrali nogomet, a ostali su prošetali selom.

Jako smo zadovoljni i uživamo ljetni odmor u Kampu „Zavičaja“.

U Zavičaju

Lijepo smo se smjestili u našem pansionu. Svi smo zadovoljni smještajem i hranom.

Svi smo zadovoljni smještajem i hranom.

Zanimalo nas je tko se sve pobrinuo oko toga, upitali smo ravnatelja Zavičaja.

Dobar dan! Molim Vas predstavite se!

– Zovem se Tibor Radić, više od 10 godina ravnatelj sam ovog objekta.

Jeste li zadovoljni nama?

– Zadovoljan sam, vidim da ste marljivi. Drago mi je što se družite, vježbate jezik, čuvate i njegujete naše običaje. Meni je posebno drago da ste tu. Vidim da se trudite.

Hrana je vrlo ukusna. Tko je zaslužan za to?

– Moj je zadatak da osiguram sve za vašu prehranu. Naš kuhar sve to pripremi, a osoblje vas posluži.

Imate li mnogo gostiju? Odakle oni dolaze?

– Najviše njih su Hrvati iz Mađarske. Imamo goste iz Italije, Njemačke i Austrije.

Hvala na razgovoru!

Razgovor vodile:

Sanja Baltin, Marina Galić i Dora Šomođi

HOŠUD Santovo

I na terasi i na dvorištu se učilo.

Gradišćansko shodišće Črnoj Madoni u Koljnof

Zadnja junijska nedilja sad jur četvrto ljetno je posvećena gradišćansko-hrvatskom shodišću u koljnofsku Hodočasnu crikvu, kade stanuje jedina loretanska Črna Madona u cijelom orsagu. I prlje su iz okolice hodočastili poštovatelji Marije u ovo mjesto, ali poznatije je bilo shodišće 15. augustuša, na svetak Unebozeća Blažene Divice Marije. Koljnofci su pred četirmimi ljeti prosili blagoslov od željezanskoga biskupa mons. dr. Egidija Živkovića da i njevo shodišće bude službeno sa strane Željezanske biskupije, tj. priznato i gorizameto vjersko okupljanje uz shodišća Vincjet, Juru, Celje, Lovretu i Željezno. Prvo ljetno su bili pozvani duhovnik Tome Krojer i Crikveni zbor Klimpuh, drugo ljetno je bio farnik Joško Kuzmić i Zelenjaki iz Gerištofa, lani su u Koljnof zašli Branko Kornfeind i Hatsko kolo, a ljetos je Tome Krojer, cindrofski dušobrižnik u krugu gradišćanskih i domaćih farnikov služio trojezičnu mašu u pratnji Tamburice Cindrof, a na orgula je sudjelovala Magda Pinterić. Kih dvisto vjernikov je iz cijele okolice,

Gradišćanski i ugarski duhovnici pred oltarom Črne Madone

Još jednoč se je napunila velika crikva.

tako s naše strane, kot i onkraj granice na početku svete maše pozdravila Ingrid Klemenšić, članica mjesne farske stolice, i rekla je uz ostalo da je ovo prvo ljetno da organizaciju Hrvatskoga shodišća na se zela Hrvatska sekcija Jurske biskupije, na čelu s paterom Anijanom Markom Mogyorósjem. Od nje smo nadalje doznali da koljnofsku Hodočasnu crikvu su posvetili 2. julija 1772. ljeta. „Ufam se da sad, kad su jur 30 ljet pale granice, u duši i u srcu, a ne samo u jeziku smo jedni, pod obrambom Blažene Divice Marije koljnofske“, naglasila je domaćica ka je kot i predsjednica Hrvatske samouprave za mašnim slavljem sve nazočne pozvala i k stolu agapa u crikvenom vrtu. Tamburica Cindrof, utemeljena jur 1963. ljeta pod peljanjem Rolanda Petscheniga

Maja Rosenzweig Bajić, Božidar Blažević, dr. Mladen Andrić i Franjo Grubić na agapi

ne samo na tamburi nego i u duetu i većglasnim jačenjem je polipšala mašu na kojoj je za tridesetljetnim nestankom hatarov pozvao kanonik Tome Krojer, na skupnu molitvu i promišljanje. Kako je rekao glavni prodikač pred koljnofskim oltarom, mi vjerniki smo pozvani na to da budemo nositelji blagoslova jedan za drugoga, po Marijinom slijedu. Polag toga dužnost nam je nazviščavati i kršćansku radost i dobrotu u užoj, a tako i u široj okolici. Kljetu, Črna Madona koljnofska pred kiritofom tajedan dan, 28. junija, ponovo poziva i čeka, jur peti put, svoje hrvatske vjernike iz Ugarske, Austrije ter i iz Slovačke.

Tiho

Bogatstvo...

Kotrigi Tamburice Cindrof s kanonikom Tomom Krojerom

Prijam u čast dobitnika Nagrade „Jaroslav Šidak“ za stranoga povjesničara dr. Dinka Šokčevića

Hrvatska samouprava grada Budimpešte, na čelu s predsjednicom Anicom Petreš Németh, u čast dobitnika Nagrade „Jaroslav Šidak“ za stranoga povjesničara koju je dodijelio Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti dr. Dinku Šokčeviću, u Cafeu Loyola 11. lipnja 2019. priredila je svečani prijam. Na prijmu su među inima bili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, pročelnik Glavnog odjela za narodnosti pri Uredu premijera Richárd Tircsi, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, suradnici odlikovanoga, te Hrvati iz mađarskoga glavnoga grada i njegove okolice.

Ivan Gugan, Mladen Andrić, Dinko Šokčević, Anica Petreš Németh i Richárd Tircsi

U sklopu šestog Festivala povijesti Kliefest 2019., dodijeljene su nagrade na području historiografije, Nagrada „Ivan Lučić“ za životno djelo, Nagrada „Mirjana Gross“ za knjigu, Nagrada „Vjekoslav Klaić“ za popularizaciju, Nagrada „Ferdo Šišić“ za najbolji diplomski ili magistarski rad i Nagrada „Jaroslav Šidak“ inozemnom povjesničaru ili povjesničarki. Godine 2019. Nagrada „Jaroslav Šidak“ pripala je dr. sc. Dinku Šokčeviću, iz Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti u Budimpešti, za važan doprinos istraživanjima i predavanjima o hrvatskoj povijesti u inozemstvu. Priznanje dr. Šokčeviću dodijelio je Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti. Predsjednica Anica Petreš Németh biranim je riječima pozdravila okupljene. Naglasila je da je u užurbano vrijeme današnjice dobro malo zastati, dobro je katkad zajedno se radovati, te dodala kako je to posebno važno ako ima i povoda za slavlje, za druženje ili za riječi pohvale i zahvale. Potom je u ime budimpeštanskih Hrvata čestitala dobitniku Nagrade „Jaroslav Šidak“ Dinku Šokčeviću. „Mi Hrvati posebno smo

ti zahvalni, i ponosni na tebe. Znam da je to tvoja zasluga. Sve ono što si učinio, uradio si za sebe, i za našu hrvatsku zajednicu ovdje. Za dobre odnose Hrvata i Mađara, za bolje upoznavanje naše prošlosti, sadašnjosti i, vjerujem, u kreiranju naše budućnosti. Dobio si to za dugogodišnji dobar rad, jer si učinio sve kako bi bilo napisano što ostane vječno, kao povijest, uspomena, kao važan i kvalitetan rad“, reče među inima predsjednica Petreš Németh. Potom se nazočnima obratio i slavjenik Dinko Šokčević. Naglasio je da stručne nagrade vrijede najviše za jednog znanstvenika, stručnjaka, jer to dobiva zaista za svoj rad. „Svima nama je važno za vidjeti da nas kolege

cijene naš rad ili ne. U ovom slučaju ja sam doživio tako da kolege iz Hrvatske visoko cijene moj rad. Ne samo stručni rad nego i taj posao koji sam radio na povezivanju hrvatske i mađar-

ske povijesne znanosti, jer od početka 90-ih radim na povezivanju hrvatskih i mađarskih povjesničara. Nastale su vrlo dobre osobne veze među kolegama, kolegicama i zaista je suradnja jednostavnija. Vrlo sam zahvalan i onima koji su mi dodijelili nagradu, ali vrlo sam zahvalan svim kolegama, svima onima koji su mi pomogli u radu“, kazao je dr. Šokčević. Posebno je spomenuo Imrea Ressa, govoreći kako je od njega jako mnogo naučio, a također i od stručnjaka za hrvatsko-mađarske odnose László Katusa, te dodao da bez njihove stručne pomoći ne bi postao ono što jest. Nakon toga uslijedile su čestitke Dinku Šokčeviću sa čašom pjenušca, uručivanja darova, i naravno druženje uz ukusne zalogaje.

Čestitam dr. sc. Dinku Šokčeviću za visoko priznanje, te mu želimo ustrajnosti, sreće i osobnoga zadovoljstva u daljnjem radu!

Kristina Goher

Gradišćanski folkfest na židanskom kiritofu

U organizaciji Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, Hrvatske samouprave Željezne županije i Hrvatske samouprave Hrvatskoga Židana, 22. junija, u subotu, u okviru vikenda židanskoga kiritofa sv. Ivana Krstitelja, na športskom placu male škole, ali u velikom šatoru su se našli folkloriši, jačkari i svirači iz dvih županij. DGHU, na čelu s Vincijem Hergovićem, i na ov način kani gradišćansku mladinu skupadonesti, zato prethodno su ovakove folklorijade jur održane u Šopronu, Koljnofu, Varpaču, a ovput Hrvatski Židan je dao mjesto i uzroka, kade i kada jur ljeta dugo nastupaju domaći folkloriši. Pravoda je svenek ovo jedna od zgodnih prilika da pred domaćom publikom se prezentiraju i oni ki sudjeluju u različiti kulturni grupa, jer iz tih i u ovom naselju je već nek dovoljno. Predsjednik DGHU-a Vince Hergović je pozdravio sve goste, a Mirjana Šteiner je moderirala program u kom su bile najprlje na pozornicu pozvane "Židanske zvijezdice". Usput su još pozdravne riči izrekli Štefan Krizmanić,

„Veseli Gradišćanci“ u slavonskom koraku

Židanska himna, u izvedbi zbora Peruške Marije, pojačana s glasom načelnika Štefana Krizmanića

„Židanske zvijezdice“

HKD „Gradišće“ iz Petrovoga Sela

domaći liktar, i Božidar Novoselec, načelnik partnerske općine Sračinec. Undanski "Veseli Gradišćanci" su donesli ovput slavonsku koreografiju, a mali židanski tamburaši su zabavljali gledatelje s gradišćanskimi melodijami. Bunjevačka svita i

Tanac iz Banata u izvedbi HKD-a "Gradišće" iz Petrovoga Sela, bezbroj put su jur vidjeni, ali zavolj mladenačke energije ovput su posebno bili atraktivni. Pjevački zbor Zviranjak iz Prisike i jačkarice zbora Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana vrid-

ni su teklići gradišćanske jačke, a kad se zajde do židanske himne, veljek dostanu i pojačanje muškoga glasa, Štefana Krizmanića. Folklorni festival jur u lasikanju, grmljavini i u potočiću godine pod šatorom su završili domaći tancoši HKD-a "Čakavci". Nevrimo zato nikomur pačilo preveć nij, kad su teren prikzeli svirači Pinka-banda, a kasnije i mjesni sastav Šetnja. "Poznadu se mladi medjusobno, hvala Bogu. Razveselili smo dušu i srce i vidili smo roditelje folkloriša, čija dica danas su jur pred nami tanicali. To svakako zlamenuje da smo na dobrom putu", rekao je gradišćanski predsjednik Vince Hergović, ki je svakoj grupi prikdao spomenicu gradišćanskoga folkfesta i mali dar na kraju svake produkcije. *Tiho*

Pod šatorom veselje, vani godina...

Hrvatski gastronomski festival – turnir noćnog nogometa u Potonji

U organizaciji Seoske i Hrvatske samouprave toga sela te Hrvatske samouprave Šomođske županije, 5. srpnja 2019. godine, s početkom u 16 sati priređen je već peti put „Hrvatski gastronomski festival – turnir noćnog nogometa“ u mjesnoj Rekreacijskom parku.

Ta je priredba jedna od najviše posjećenih priredaba u Podravini, tako se ove godine okupilo sedamnaest družina u natjecanju u kuhanju: družina martinačke Hrvatske samouprave, martinačkoga Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, dombolske Hrvatske

Pozdravne riječi potonjskog načelnika

Dobar ugođaj u šatoru lukoviškog vrtića

Orkestar Biseri Drave na pozornici

samouprave, bojevske Hrvatske samouprave, barčanske prozvanne Podravci 3 u 1, Hrvatske samouprave Šomođske županije, Brigade Srce Isusovo (mladi iz Potonje i iz Lukovišća), lukoviške Hrvatske samouprave, novoselske Hrvatske samouprave, gornjobazjanske (Hrvatska), fočke Hrvatske samouprave, daranjske Hrvatske samouprava, lukoviškoga vrtića, gardonjska (Drávagárdony), pečuška, dombolska i potonjska družina.

Pobjednik natjecanja „Najljepši“ podravski kuhar, po odluci ocjenjivačkog suda, jest martinačka družina Hrvatske samouprave, drugo su mjesto osvojili Potonjani, a treće gardonjska družina. Posebna je nagrada pripala družini Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“, koji su umjesto doma-

Kuha se pobjednički martinački grah.

ćih jela od graha pripremili meksičke tortile s punjenim mesom, grahom i kukuruзом.

Za dobar ugođaj pobrinuo se od 18 sati s bogatim kulturnim programom sastav Biseri Drave, a nakon večere od 19 sati slijedila je objava rezultata natjecanja u kuhanju. Okupljene su pozdravili potonjski načelnik Tamás Reiz, predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Jozo Dudaš, parlamentarni zastupnici László Szászfalvi i Balázs Ander te predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

U 20 sati počeo je malonogometni turnir na koji se okupilo više momčadi iz okolnih naselja te iz Hrvatske. Na noćnom malonogometnom turniru sudjelovale su momčadi iz Lukovišća, Kaposvölgyea, Rušana (Hrvatska), Tomašina, Daranja, momčad HSC – JGDŽ, Išvandina, Bojeva... Prvo je mjesto na malonogometnom turniru osvojila rušanska momčad, kao već godinama na toj priredbi.

Ramona Štivić

Mala stranica

Koji sladoled voliš?

Čokolada, vanilija, banana... Bogati kremasti ili voćni vodenasti? Svatko ima svoj omiljeni okus, a evo što tvoj najdraži slatkač otkriva o tebi...

- **Vanilija** – Ti si klasičarka i voliš sve što je povjereno. Točno znaš što voliš i želiš u životu. Oprezna si i ne voliš iznenađenja.
- **Čokolada** – Dopadljiva si, otvorena i strastvena. Uživáš u udvaranju i dečki te smatraju jako zabavnom. Obožavaš druženja i stalno bi bila negdje vani. Voliš biti u središtu pozornosti!
- **Jagoda** – Prava si slatkica, ali i dobra prijateljica na koju se uvijek može računati. Optimistična si i pozitivna te rado pomazeš drugima. Svima mamiš osmijeh na lice.
- **Stračatela** – Ti si uvijek samo svoja. Nije te briga što drugi misle, uvijek si posebna i u tome uživaš. Zanimljiva si, slobodnorna i hrabra.
- **Banana** – Prava si romantična duša. Nježna si, voliš ljubavne filmove i sladunjave pjesme. Obožavaš umjetnost, stalno si zaljubljena i glava ti je stalno u oblacima.

Najbolji lijek za ljetnu dosadu

Duboko ste u ljetu, pa katkad osjećate da imate previše vremena, ne znate što biste sa sobom. Ljetni su praznici najbolja prigoda

- ❖ za druženje s obitelji i prijateljima, za plivanje, sunčanje
- ❖ za čitanje neke uzbudljive knjige
- ❖ za društvenu igru s prijateljima
- ❖ za slušanje pjesme, gledanje filmova
- ❖ da se naspavate, popijete hladan sok, sunčate se
- ❖ izlazite u grad
- ❖ za koncerte, tulume, veselice
- ❖ za vožnju biciklom.

ZA PAMETNE I PAMETNICE

LJETNA OSMOSMJERKA

U osmosmjerci pronađi 17 pojmova vezanih uz ljetu. Kad ih sve pronađeš i prekrižiš, pročitaj redom preostala slova i dobit ćeš konačno rješenje – još jedan predmet bez kojih ne možemo kada su sunčani dani.

BICIKLIZAM, ČITATI, KANTICA, KREMA, KUPAČ, LIGNJE, MORE, PIJESAK, PLAŽA, PUŽ, SKUTER, SLADOLED, ŠKOLJKA, SKAKATI, LUBENICA, SUNCOBAN, RAK

S	L	A	D	O	L	E	D	L	B
U	N	S	K	U	T	E	R	I	L
N	I	T	A	T	I	Č	C	G	U
C	Č	M	S	Š	S	I	A	Nj	B
O	A	O	E	P	K	K	O	E	E
B	P	R	J	L	A	O	A	Č	N
R	U	E	I	A	K	M	Lj	R	I
A	K	Z	P	Ž	A	P	E	K	C
N	A	A	L	A	T	E	U	R	A
M	K	A	N	T	I	C	A	Ž	K

Vic tjedna

GLJIVE

Pita nastavnica biologije Pericu:

– Reci mi, kako prepoznaješ gljivu otrovnicu!

– Po grčevima u želucu. – odgovara Perica.

Hodočastili u Komar

Najveće zadunavsko proštenišće posvećeno Blaženoj Djevici Mariji nalazi se nadomak Kaniže u Komaru (Homokkomárom), opkoljeno prekrasnim šumama i zalskim brežuljcima. Već od 18. stoljeća posjećuju ga hrvatski vjernici iz raznih krajeva, tako iz Pomurja, Hrvatske i Slovenije. Tijekom cijele godine u svakom mjesecu 13. dana održava se hodočasni dan radi otkupljenja grijeha, a od 2002. g. svakog 13. srpnja održava se hrvatsko hodočašće na koji redovito stižu svećenici iz Hrvatske. Na ovogodišnjemu hrvatskom hodočašću misno su slavje predvodili Antun Hobljaj preloški dekan, Tomislav Kos, župnik iz Pribislavca, i Zoltán Aranyi, mjesni župnik, s pomoću ostalih svećenika i preloškoga Crkvenog zbora umirovljenika pod vodstvom Ljubice Crnčec.

Svetište u Komaru

Brojno svećenstvo

Još 2002. g. založila se kaniška Hrvatska narodnosna samouprava kod župe naselja Komara da se onamo vrati stara navada održavanja misa na hrvatskom jeziku, naime još davne 1778. g. kada je sagrađena crkva, grof Batthyány zatražio je da se po potrebi mise služe na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku (podatci o njihovoj održavanju pronađeni su u spisima). Od tada u Komaru najmanje godišnje jedan put se održava misa na hrvatskom jeziku, a Hrvatska samouprava Zalske županije u korizmnom razdoblju organizira (najviše puta na Cvjetnicu) i Hrvatski križni put. Čudotvorna moć svetišta leži u slici Djevice Marije s Isusom, koji se nalazi iznad oltara. Govori se da pri kopanju te-

melja pronašli su je upravo na mjestu gdje se nalazi i sadašnji oltar. Sliku su željeli odnijeti u donju kapelicu, ali ona se noću uvijek vratila na svoje mjesto. Hodočasnici toj čudotvornoj slici dolaze iz raznih krajeva, kao što su to činili i ovaj put. Hodočašće je započelo ulaskom vjernika pod svojim župnim zastavama i pjevanjem crkvenih pjesama. Preloški dekan Antun Hobljaj već nekoliko godina skrbi o pomurskoj hrvatskoj zajednici povremenim održavanjem misa na našem jeziku, te se pobrine i za pomoć svojih hrvatskih kolega svećenika. Ovogodišnju misu na hrvatskom jeziku predvodio je župnik Tomislav Kos iz Pribislavca, s pomoću dekana Hoblaja. Župnik je u svojoj propovijedi istaknuo važnost marijanskih središta, koja svjedoče o pobožnosti i vjeri Blažene Djevice Marije. Marija upućuje na svoga sina, Otkupitelja, njoj se vjernici obraćaju u teškoći, tuzi i prose njezin zagovor, to čine i vjernici u komarskome svetištu svakog 13. dana u mjesecu. Također je pozvao vjernike da promisle o svojoj vjeri, kao što je činila i Marija, da se po njezinu primjeru učvrste, te da se mole za zaštitu Blažene Djevice Marije, koja već stoljećima prati hrvatski narod svojim zagovorom. Nakon misnoga slavlja svećenici su dali blagoslov svakom djetetu u znaku moći svetog Feliksa, a zatim su vjernici krenuli na ophod oko crkve (umjesto križnog puta, koji je bio klizak zbog kiše).

Vjernici iz Mlinaraca i Serdahela s crkvenim zastavama

Hrvatsko su hodočašće ove godine skupa organizirali Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“ i Hrvatska samouprava Zalske županije.

beta

*In memoriam***Anton Slavić (1934. – 2019.)***„Putnik med sviti“ našao svoj vječni dom*

*„Kud' nek po svitu putujem,
Nosim te u srcu svojem.
I povidam svitu cijelom,
Plajgor je moj rodjeni dom.“*

Znali smo da živu u Nimškoj, znali smo da su betežni, ali nekako nam se i onda nevjerojatnom činila ORF-ova vist da su nam prošli. Mi smo se zapravo nek jednoč našli u žitku u Čepregu, kad su im predstavili prvu i zadnju izdanu knjigu s „Plajgorskim zvoni“. Onda smo se pominali na temu domoljublja, pjesništva, farničtva, dileme oko jezika s „putnikom med sviti“, kako je je i na toj prezentaciji nazvao njev prijatelj, školski tovaruš, a morebit i najbolji poznavatelj njegovih pjesam, prof. dr. Nikola Benčić.

Anton Slavić rođen je 1934. ljeta i daleko je zašao od rodnoga sela Plajgora. Po školovanju u Juri, Budimpešti i Pečuhu odlučili su 1956. ljeta s masom drugih mladih pobignuti s ove rastrgane zemlje Ugarske, ali nisu stali u Austriji, nego su dalje išli u Nimšku. Za studiranjem slavistike i teologije, u Kölnu su 1965. ljeta bili zaređeni za duhovnika, a osamnaest ljet dugo su se brinuli za djelatnike s juga. Pred tridesetimi ljeti nastali su farnik Fileža, a od 1993. začeto i susjednoga sela Mjenova u Austriji, kade su ostali sve do 2001. ljeta i kade su odsprohodjeni 20. julija, u subotu, u svoj vječni dom. Njeva knjiga s pjesmami pod naslovom „Plajgorski zvoni“ izdana je 2007. ljeta u Budimpešti i Željeznom s istim sadržajem. Sa štrofami za dicu, rodnomu selu, vjeri, Gradišću, prijateljem Pavlu Horvatu, Štefanu Geošiću, Nikoli Benčiću, Josipu Gujašu Džuretinu, Joški Kuzmiću. Posebna poglavlja su posvećena bolnom povijesnom razdoblju komunizma, Ugarskoj revoluciji 1956. i Domovinskom boju. Iako su svenek živili daleko od svojega ljubljenoga Plajgora, darovali su onde živećim obnovljeni roditeljski stan, Meršičevu hižu, u koj se danas odvija društvena i stvaralačka djelatnost, a dali su 2012. ljeta postaviti i spomin-ploču u plajgorskoj crkvi svim farnikom, redovnicam ki su rođeni u ovom naselju ali su tod vršili duhovničku službu. „Putnik med sviti“, nažalost, jur nisu imali vrimenta doživiti izlaženje druge, vlašće, knjige, kako su to spomenuli 2008. ljeta u intervjuu: „Imam još pjesme ke su mi vandali u takozvani Farske visti, te kanim pobrati da sve skupaspravim ča je još ovde, ča je još koč pisano. Talenat je ovde da ga ne zakopamo, nek da ga ishasnujemo na blagoslov i na dobrobit naroda za koga djelamo i živimo!“

Počivajte u miru, neka Vam bude laka mjenovska zemlja!

Timea

*Pinezna potpora Hrvatske samouprave Željezne županije***Za sedam molbov ukupno podiljeno 1 600 000 Ft**

Podupirano je i diče shodišće u Nardi.

Na zadnjoj sjednici Hrvatske samouprave Željezne županije, još pred ljetnom pauzom, sa strane zastupnikov jednoglasno je odobreno 1 600 000 Ft za organizaciju različitih priredab i putovanj na prošnju sedam hrvatskih samoupravov u naši naselji. Po informaciji Štefana Krizmanića, predsjednika Hrvatske samouprave u dotičnoj županiji, ova svota je odvojena iz 3 683 856 Ft, ka skupastane od državne potpore od 1 040 000 Ft, od materijalnoga potpiranja Samouprave Željezne županije od pola milijun forintov, i ovde su i pinezi dobiveni na osnovi bodovnoga susta-

va od 2 143 856 Ft. Tako da na 17. Kulturni festival u Bika je upućeno 50 000 Ft, dokle Četarci su prosili za putne stroške i noćevanje na dvodnevnoj turneji u Mohaču „Pranje na Dunavu“, nadalje za putovanje u Celje, 24. i 25. augustuša, na zagrebački nastup zbora Gradišćanskih Hrvatov Pax et bonum, kamo će posebno ganuti autobus, i na tradicionalni adventski koncert zbora Rozmarin. Za to sve im je izglasano 150 000 Ft. Hrvatska samouprava Hrvatskoga Židana 2. septembra priredjuje 2. Festival zelja i Seoski dan, za to su iskali potporu, kot i na izdavanje monografije, ka će bogato ilustrirano predstaviti seosku povijest. Za te dvije točke će dostati iz hrvatskoga županijskoga budžeta 250 000 Ft, dokle 26. Peruška tabor je podupiran sa 200 000 Ft. Kiseški Hrvati ljetos su veliku žrtvu donesli s minjanjem starih oblokov na vlašćoj crkvi sv. Emericha, zato će njev Hrvatski dan i veliko slavlje u okviru česa će se proslaviti novo završeno djelo dobiti 200 000 Ft. Nardarska Hrvatska samouprava prosila je potporu za priredjenje Dičjega shodišća kod kipa Putujuće Celjanske Marije, tj. za posebno otpodne najmladnjih iz Koljnofa i Narde, s večerom, kazališnim komadom, ognjogasnim ekstremnim programom špricanja šlaga i putovanjem na vlakiću. Za tu priredbu joj je odobreno 250 000 Ft. Tradicionalni PETNO-festival u Petrovom Selu takaj je „poždroknuo“ 250 000 Ft, a Sambotel će se istom svotom baratati podiljeno med trimi događaji: božićnim svečevanjem, sastankom hrvatskih penzionistov i županijskim naticanjem u kuglanju.

Tiho

Predstavljanje Slavonije u Pečuhu

Mađarsko predstavništvo Hrvatske turističke zajednice 19. lipnja 2019. godine organiziralo je Predstavljanje turističkog odredišta Slavonije u Pečuhu, u novoj zgradi Hrvatskog doma u središtu grada na Jókaijevu trgu. Zahvaljujući prikazu o Slavoniji, mogli smo upoznati turističku ponudu, prirodnu i kulturnu baštinu te etnogastronomiju istočnog dijela Hrvatske, Slavonije. Predstavljanje je održano u 13 sati. Publiku su po-

Drago Horvat pozdravlja nazočne.

zdravili svojim govorima Zoltán Győrffy, voditelj programa, Ivana Jurić, ravnateljica Turističke zajednice Osječko-baranjske županije, Ivana Herceg, ravnateljica ureda Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj, Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, i Drago Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu, koji su prisutnima poželjeli dobrodošlicu te time otvorili program predstavljanja Slavonije u Pečuhu.

Nakon pozdravnih riječi nazočnima je ponuđena „Virtualna šetnja Slavonijom“, nakon čega je uslijedila panel-rasprava na temu „Slavonija za svakoga“. Sudionici su panela bili Renata Forjan, predstavica Park prirode Kopačkog rita, Maja Jurlina, predstavica UNESCO-ova Geoparka Papuk, Igor Marač, predstavnik Luks Bike Adventure iz Požege, Ivan Bogović, predstavnik Eko-etno salaša Savus iz Slavenskoga Broda, i Mirrela Hutinec iz Muzeja vučedolske kulture iz Vukovara.

Zatim je mirisima i okusima Slavonije zaokružena priča vođena kroz kušanje slavonskih vina „Od graševine do frankovke“, pod vodstvom Zoltána Győrffya.

Drugi se dio programa nastavio u poslijepodnevnom satima na jednom od pečuških glavnih trgova, na Jókaijevu trgu gdje su Turističke zajednice klastera Slavonija sukladno dogovorenim zajedničkim aktivnostima predstavile turističku ponudu klastera mađarskom tržištu. Predstavljene su bile Osječko-baranjska, Brodsko-posavska, Požeško-slavonska, Virovitičko-podravska i Vukovarsko-srijemska županija. Posjetiteljima su predstavljene slavonske turističke regije čiji su predstavnici dijelili promidžbene materijale na zanimljivo uređenim štandovima.

Ramona Štivić

Natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Hrvatskog kazališta Pečuh, neprofitnog poduzeća d. o. o.

- Prema odluci Skupštine, Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za popunu radnoga mjesta ravnatelja Hrvatskog kazališta Pečuh, neprofitnog poduzeća d. o. o. (7621 Pečuh, Ulica Anna 17). Uvjeti prema članku (1) stavke 8. Vlade uredbe br. 155/2017 (15.VI.) i vlasnika (HDS).
- Rok je za podnošenje prijave 30 dana od dana objavljivanja na web-stranici Ministarstva ljudskih resursa.
- Ravnatelj Hrvatskog kazališta Pečuh, neprofitnog poduzeća d. o. o. imenuje Skupština Hrvatske državne samouprave na rok od 4 godine u punome radnom odnosu, od 1. veljače 2020. godine do 31. siječnja 2024. godine.
- Prijave se s potpunom dokumentacijom trebaju podnijeti putem pošte ili osobno na adresu: Országos Horvát Önkormányzat – 1089 Budapest, Bíró Lajos utca 24. (s naznakom: „horvát színház igazgatói pályázat“) i jedan primjerak natječaja u pdf formatu, koji je istovjetan s izvornikom, te potrebno je i elektroničkim putem poslati na e-adresu: hrsamouprava@chello.hu.
- Natječaj se predaje prema sadržaju poziva objavljenog na stranicama Ministarstva ljudskih resursa: <https://www.kormany.hu/>

Hrvatska državna samouprava

ZAGREB

Ovogodišnja 53. Međunarodna smotra folklor tematizirala je kulturno stvaralaštvo područja uz povijesne ceste Karolinu i Lujzijanu koje spajaju unutrašnjost Hrvatske s Hrvatskim primorjem i Rijekom kao europskom prijestolnicom kulture 2020. godine. Ususret Rijeci EPK smotra održana u Zagrebu i okolici, od 17. do 21. srpnja 2019., predstavila je etnografsku baštinu Gorskog kotara, Istre i Kvarnera te drugih krajeva Hrvatske, a jednako tako baštinu Hrvata iz susjednih zemalja i iseljeničtva. Dana 20. srpnja u večernjim satima na Trgu bana Jelačića predstavila se koljnofska folklorna skupina, koja je drugi dan nastupila na pozornici Gradeca.

PEČUH

Pečuška Hrvatska samouprava 4. kolovoza organizira priredbu pod nazivom Pečuški kermez.. Ophod od crkve svetoga Augustina do crkve Snježne Gospe kreće u 7.30, a u 8.30 je sveta misa u crkvi Snježne Gospe koju služi vlč. Marijan Kristofić. Potom slijedi folklorni program kod tekijskih ruševina. Nastupa: Pjevački zbor „August Šenoa“ i salantska Omladinska skupina KUD- a „Marica“.

„Zemaljski kolo-tabor“ u organizaciji Plesnog ansambla Baranja ove je godine održan 28. put, od 21. do 27. srpnja.